

Perhon kunnan hyvinvointisuunnitelma 2022–2024

Hyväksytty Perhon Hyvinvointilautakunnassa 13.12.2022

Hyvinvointityöryhmä:

Petri Harsunen, hyvinvointikoordinaattori

Joanna Vikman, hyvinvointilautakunnan pj.

Maria Rannila, hyvinvointilautakunnan vpj.

Jussi Humalajoki, hyvinvointilautakunnan jäsen

Sarita Kirvesmäki, hyvinvointilautakunnan jäsen

Sisälllys

1. Kunnan hyvinvointisuunnitelman tehtävä	2
2. Kunnan ja hyvinvointialueen työnjako – Asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen säilyy kuntien vastuulla	3
3. Hyvinvointialueen rooli ja tehtävät	4
4. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa eli HYTE-kerroin	5
5. Hyvinvoinnin tila Perhossa	8
6. Perhon kuntastrategia - Puheista tekoihin 2022-2030	9
7. Perhon hyvinvointisuunnitelman painopistealueet vv. 2022-2024	10
7.1. Kestävä kuntatalous	
7.2. Asukasmäärän kehittyminen	
7.3. Työllisyys ja työttömyys	
7.4. Kuntalaisten terveys ja hyvinvointi	
7.5. Lapset, nuoret ja perheet	
7.6. Ikäihmiset	
7.7. Ympäristö ja viihtyvyys	
8. Muut perholaisten hyvinvointia tukevat suunnitelmat ja asiakirjat	14
9. Lähteet	14

1. Kunnan hyvinvointisuunnitelman tehtävä

Hyvinvointisuunnitelma on yksi kuntastrategiaa toteuttava ja tarkentava kehittämisohjelma. Valtuustokauden ajaksi laadittava hyvinvointisuunnitelma määrittelee tavoitteet hyvinvointityölle. Hyvinvointisuunnitelma on työväline hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulman kytkemiseksi osaksi kunnan toiminnan ja talouden suunnittelua, johtamista sekä päätöksentekoa.

Tavoitteena on, että Perhon hyvinvointityö nivoutuu kiinteäksi osaksi kunnan strategista johtamista, joten asetetut tavoitteet valtuustokaudelle 2022–2025 linkittyvät tiiviisti Perhon kunnan kuntastrategiaan vuosille 2022-2030.

Kunnan hyvinvoinnin edistämistehtävä on laaja ja se edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä eri toimialojen kesken. Hyvinvointityössä perinteisten hyvinvointityön sisältöjen lisäksi tulevaisuudessa korostuvat erityisesti myös työllisyys ja toimeentulo sekä elinoloihin liittyvä elinympäristönäkökulma.

Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa ensi vuoden 2023 alussa. Uudistuksella on vaikutus hyvinvointityön tekemiseen ja siihen liittyviin yhteistyön rajapintoihin. Suunnitelmakauden aikana onkin tarpeen tarkastella kunnan ja hyvinvointialueen välistä yhteistyötä, sen rakentumista ja toimivuutta. Lisäksi kuntien hyvinvointitehtävään katsotaan kuuluvaksi myös yhteisöllisyyden vahvistaminen. Kunnan hyvinvointityön moninaisuus tuo osaltaan haasteita myös kunnan hyvinvoinnin edistämisen johtamistyölle.

2. Kunnan ja hyvinvointialueen työnjako – Asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen säilyy kuntien vastuulla

Ensi vuoden 2023 alkaen vastuu sote-palvelujen ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy kunnilta hyvinvointialueille. Kuntien vastuulla säilyy asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Kunnalla on merkittävä rooli muun muassa näissä tehtävissä:

1 Osaamisen ja kulttuurin edistäminen

- koulutus (varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus)
- vapaa sivistystyö
- taide-, kulttuuri- ja kirjastopalvelut
- liikuntapalvelut
- nuorisopalvelut

2 Elinympäristön kehittäminen

- maapolitiikka
- tieverkot, kaavoitus, liikenne
- vesi- ja jätehuolto
- ympäristönsuojelu
- rakennusvalvonta ja asuntotoimi

3 Elinvoiman edistäminen

- vetovoimaisuus
- työttömyyden ehkäisy
- elinkeinopolitiikka (yritysneuvonta, yritystontit, alueen markkinointi)
- kotouttaminen

4 Paikallisen identiteetin ja demokratian edistäminen

- monipuoliset osallistumismahdollisuudet
- yhteisöllisyys
- kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuudet
- viestintä ja vuorovaikutus
- asukkaiden omaehtoinen toiminta

Uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien toimintaan ja talouteen. Kuntien vastuulla säilyy asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen omassa toiminnassaan sekä ympäristöterveydenhuollon tehtävät. Niillä alueilla, joilla on siirretty tai siirretään ympäristöterveydenhuollon tehtävät osaksi sosiaali- ja terveydenhuoltoa, on mahdollisuus jatkaa toimintaa hyvinvointialueiden kanssa tehtävän sopimuksen perusteella.

Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Päätöksenteossa tulee huomioida päätösten arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi, ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi on nimettävä vastuutaho. Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnan on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Lisäksi kunnassa on valmistettava valtuustolle edellä mainituista asioista valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma.

Kunnan on toimitettava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma myös hyvinvointialueelle. Kunnan ja hyvinvointialueen on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyössä ja tuettava toisiaan asiantuntemuksellaan. Hyvinvointialueen ja sen alueen kuntien on neuvoteltava vähintään valtuustokausittain tehtäviensä hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta.
Lähde: soteuudistus.fi

Mitä kunta tekee tulevaisuudessa?

Kuva: Kuntaliitto

Kuva 1: Kunnan tehtävät tulevaisuudessa.

3. Hyvinvointialueen rooli ja tehtävät

Hyvinvointialueet ovat itsehallinnollisia alueita, jotka vastaavat sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen että pelastustoimen järjestämisestä.

Sosiaalihuolto:

- sosiaalityö, sosiaaliohjaus, sosiaalinen kuntoutus
- perhehoito, perhetyö, kotihoito
- asumispalvelut, laitospalvelut, liikkumista tukevat palvelut
- päihdetyö, mielenterveystyö
- kasvatus- ja perheneuvonta, perheoikeudelliset palvelut
- vammaispalvelut
- ehkäisevä ja täydentävä toimeentulotuki, sosiaalinen luototus
- kuntouttava työtoiminta, omaishoidon tuki
- lastensuojelu, opiskeluhoillon kuraattoripalvelut

Pelastustoimi

- pelastustoiminta, öljyntorjunta, palontutkinta
- väestön varoittaminen, vaaratiedottaminen, turvallisuusviestintä
- valvontatoiminta, kemikaalivalvonta, ohjaus- ja neuvonta
- väestönsuojeluun varautuminen

Terveydenhuolto

- terveystarkastukset, neuvolapalvelut, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, opiskeluhuollon psykologipalvelut,
- seulonnat, avosairaanhoido, kotisairaanhoido
- lääkinällinen kuntoutus, mielenterveystyö, päihdetyö
- suun terveydenhuolto
- merenkulkijoiden terveydenhuolto, työterveyshuolto
- ensihoito, päivystys
- sairaala- vuodeosastotoiminta
- opetus- ja tutkimustoiminta

Lähde: soteuudistus.fi

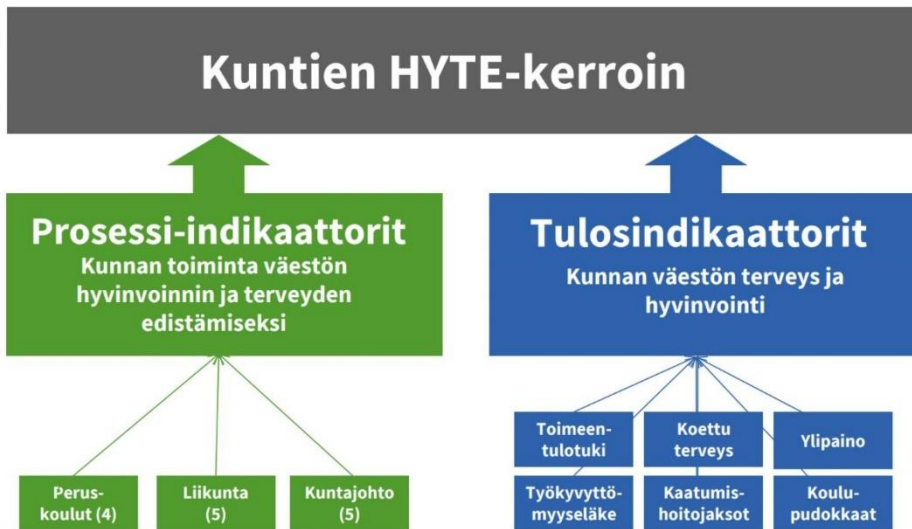
Kuva: Kuntaliitto

Kuva 2: Hyvinvointialueen tehtävät tulevaisuudessa

4. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa eli HYTE-kerroin

Kunnille otetaan vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Kuntien palkitseminen vaikuttavasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä on tärkeää, koska hyvinvoiva väestö on elinvoimaisen kunnan ja hyvinvointialueen edellytys. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitseminen vaatii, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään laajalti ihmisten arkiympäristöissä. Edellytyksiä väestön hyvinvoinnille ja terveydelle luovat koulutus, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus, liikennejärjestelyt sekä monet muut kunnan tehtävät. Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: toimintaa kuvaavista prosessiindikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräjain, eivätkä ne tule olemaan aina samoja.

Lähde: THL, HYTE-kerroin – kannustin kunnille

Kuva: THL

Kuva 3: Kuntien HYTE-kertoimeen vaikuttavat indikaattorit

Jaettava summa on noin 100 miljoonaa euroa. Tämä ei ole korvamerkittyä, vaan yleiskatteellista, eli se sisältyy kunnan saamaan valtiosuuteen. Kunta voi käyttää saamansa summan valtiosuuden perusteissa osoitettujen tehtävien hoitamiseksi. Käytännössä kunnan saama summa lasketaan seuraavasti: Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen perushinta x kunnan asukasluku x kunnan hyte-kerroin 19,1 eur/asukas (väkiluku 2676/2021). Tämänhetkisen tilanteen mukaan Perho saisi HYTE-kertoimen perusteella rahaa 51 111 €. Keski-Pohjanmaan alueen kuntien HYTE-kertoimet löydät [täältä](#).

PROSESSI-INDIKAATTORIT

Peruskoulut

Oppilaiden poissaolotuntien kokonaismäärää seurataan.	Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen.
Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus tehdään kolmen vuoden välein.	Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille.
Koulussa noudatetaan kouluruokailu suositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä.	Liikunnan edistämistä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten päätösten vaikutusten ennakoarviointiin.
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit.	Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa.
	Kunnassa toimii poikkihallinnollinen työryhmä , jossa käsitellään liikunnan edistämistä.

Liikunta

Kunta kutsuu säännöllisesti koolle **liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen.**

Kunnassa järjestetään **kohdennettuja liikumisryhmiä** liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille.

Liikunnan edistämistä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten päätösten **vaikutusten ennakoarviointiin.**

Lasten ja nuorten **liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain** hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa.

Kunnassa toimii **poikkihallinnollinen työryhmä**, jossa käsitellään liikunnan edistämistä.

Kuntajohto

Tarkastuslautakunnan tekemässä **arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain** kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen.

Valtuustolle **raportoidaan vuosittain** väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista.

Kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmassa **määritellään vuosittain mittarit**, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista.

Kunnassa toimii tehtävään nimetty **asiantuntija joka koordinoi** hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.

Kunnan palveluiden kehittämisessä **hyödynnetään asiakasraateja ja -foorumeja.**

Tulosindikaattorit – muutos

TULOSINDIKAATTORIT

Sotkanet numero	Indikaattori	Lähde
286	Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista	Kouluterveys-kysely
3906	Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista	Kouluterveys-kysely
3219	Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä	Tutkinto-rekisteri
234	Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä	Toimeentulotukirekisteri
306	Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä	Eläketurva-keskus
3959	Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön.	Hoitoilmoitusjärjestelmä

Kuvat: THL, Hyte-kerroin kannustaa kuntia terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen

Kuva 4: Kuntien HYTE-kertoimeen vaikuttavat tekijät päätöksenteossa

<u>Perho suhteessa verrokkikuntiin</u>	<u>HYTE-kerroin euroa /asukas:</u>
Perho	19,1
Halsua	11,6
Kannus	12,6
Kaustinen	19,2
Kokkola	19,2
Kruunupyy	16,2
Lestijärvi	17,9
Toholampi	14,3
Veteli	13,0

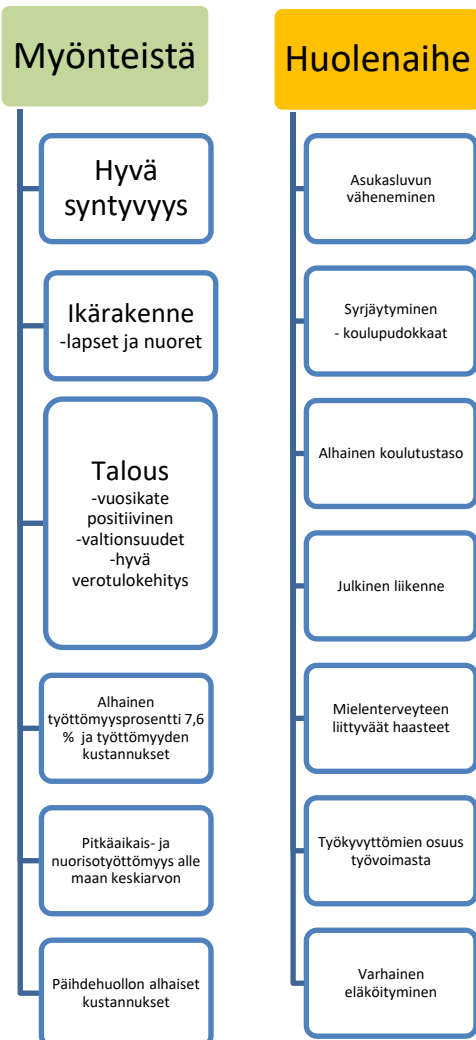
Taulukko 1: Perhon kunnan HYTE-kertoimen vertailu muihin Keski-Pohjanmaan alueen kuntiin

5. Hyvinvoinnin tila Perhossa

Perhon kunnan laaja hyvinvointikertomus 2018–2021 hyväksyttiin hyvinvointilautakunnan valmistelemana kunnanvaltuustossa 20.6.2022. Laaja hyvinvointikertomus tarkastelee monipuolisesti kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden tilaa kyseisenä ajanjaksona sekä kunnan hyvinvoinnin edistämisen toimia eri toimialoilla. Tarkastelussa on myös aikaisemman hyvinvointisuunnitelman (2018–2021) tavoitteiden toteutumista.

Alla on kooste hyvinvointikertomuksen perusteella hahmottuneista keskeisimmistä asukkaiden hyvinvointia kuvaavista seikoista jaoteltuna myönteisiin asioihin ja huolenaiheisiin:

Kestävä kuntatalous ja elinvoima

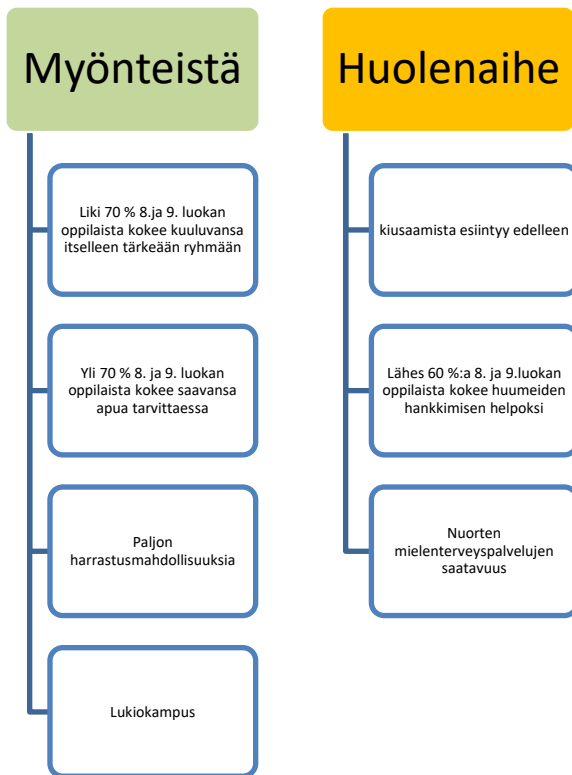

Lapset, nuoret ja lapsiperheet

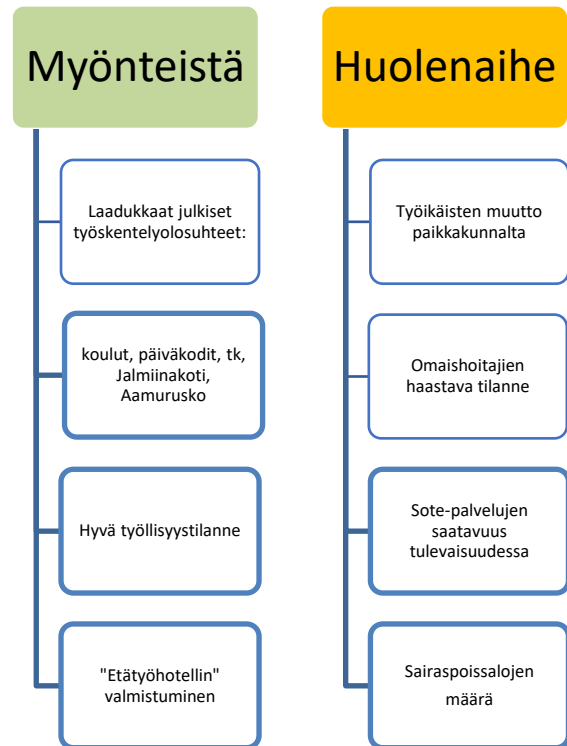

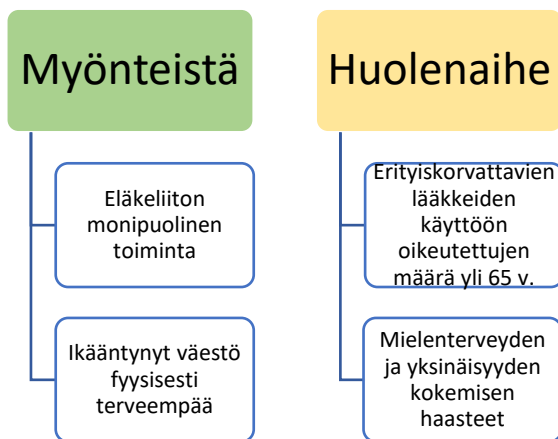
Nuoret ja nuoret aikuiset

Työikäiset

Ikäihmiset

6. Perhon kuntastrategia - Puheista tekoihin 2022-2030

Kunnanvaltuusto hyväksyi Perhon kunnan uuden kuntastrategian kokouksessaan 16.5.2022. Linkki strategian esittelyyn [tästä](#).

Visio: Perho on vahvan talouden kunta, jossa kannustetaan vastuunottoon ja tasa-arvoon. Yrittäjyyden, hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen ohjaavat toimintaa.

Olemme ennakkoluulottomia tekemään yhdessä uusia asioita.

- Askeleet:**
1. Ideoista toimeenpanoon
  2. Sujuvuudella taloushyötyjä
  3. Yhdessä hyvinvointia
  4. Maineella vetoa ja työvoimaa

Kokonaishyödyt (kriittiset menestystekijät)

1. Kestävä kuntatalous
2. Asukasmäärän kehittyminen
3. Työllisyys
4. Ympäristön viihtyvyys
5. Osallisuus ja kehittäminen – yhteisen ideoinnin määrä kasvaa
6. Henkilöstön hyvinvointi paranee
7. Henkilöstön työtyytyväisyys paranee
8. Positiivinen asenneilmapiiri ja kiitoskulttuuri
9. Kuntalaisten hyvinvointi
10. Ulkoinen kuntaimage

7. Perhon hyvinvointisuunnitelman painopistealueet vv. 2022-2024

7.1. Kestävä kuntatalous

Tasapainoista ja vastuullista taloutta pidetään kaikkien toimijoiden yhteisenä ja ensisijaisena tavoitteena. Tämä tapahtuu välttämällä velkataakan kasvua, ideoimalla ja ottamalla käyttöön kustannustehokkaita toimitapoja sekä pitkäjänteisillä ja ennakoivilla investointipäätöksillä. Toiminnan kehittämisessä hyödynnetään erilaisia kehittämisavustuksia ja -verkostoja. Talouden ja investointien suunnittelussa hyödynnetään tarvittaessa ulkopuolisia asiantuntijoita.

Kolme keskeistä toimenpidettä hyvinvoinnin edistämistyössä 2023-2024

1. Mallinetaan kustannustehokkaita ja kuntalaisia osallistavia ja aktiivisia yhteistyömalleja tapahtumissa ja palvelujen tuottamisessa
2. Hyödynnetään AVI:n/valtion hankeavustuksia hyvinvoinnin laaja-alaiseen kehittämistyöhön
3. Vähennetään kuntatyönantajan elintapasairauksista johtuvia sairaspöissaolopäiviä

Mittarit toimenpiteille:

1. Ympäristön, viihtyvyyden ja liikuntaolosuhteiden kehittämiseen tähtävien laatu ja toimintamallien määrä
2. HYTE-kerroin alueen kuntien TOP-3:ssa sekä kehittämishankkeiden määrä sekä AVI:n myöntämät avustukset hyvinvoinnin kehittämiseen
3. Sairaspäivätilastojen seuraaminen

7.2. Asukasmäärän kehittyminen

Asuinpaikkojen monipuolista tarjontaa pyritään kasvattamaan taloudellisesti järkevillä investoinneilla eri väestöryhmät (opiskelijat, perheelliset ja iäkkäät) huomioiden. Tiedottamista vapaana olevista asunnoista tehostetaan ja vuokrahinnat määritellään kilpailukykyisiksi. Tavoitellaan erityisesti paluumuuttajia ja niitä, jotka haluavat työllistyä paikallisiin yrityksiin.

Toisen asteen koulutusmahdollisuuksia laajennetaan alueellisessa yhteistyössä ja ratkaisut korkeakouluasteisen opiskelun helpottamiseksi ja kummankin koulutusasteen tutkintojen samanaikainen suorittaminen nostetaan esille. Lukioon vetovoimaisuutta kasvatetaan uuden kampuksen tekemisellä houkuttelevaksi opiskelupaikaksi. Vetovoimatekijöitä määriteltäessä hyödynnetään nuorten toiveita ja näkemyksiä

Kunnan vetovoimaisuutta ja elinvoimaisuutta parannetaan aktiivisen kuntaviestinnän kehittämällä ja suunnittelulla, joka sisältää kunnan visuaalisen ilmeen uudistamisen. Viestintä tuo esille kunnan mahdollisuudet ja vahvuudet sekä saavutetun menestyksen.

Kolme keskeisintä toimenpidettä hyvinvoinnin edistämistyössä 2023-2024

1. Kunnan ja yksityisten tonttitarjonta vahvemmin esille kuntamarkkinoinnissa
2. Tuetaan lapsiperheiden hyvinvointia kokonaisuutena: päiväkodit ja koulut
3. Kunnan mielikuva- / brändimarkkinointi – laadukkaat palvelut, työpaikat ja luonto lähellä sekä tapahtuma- ja aktiviteettitarjonta

Mittarit toimenpiteille:

1. Kunnan ja yksityisten tonttitarjonta
2. Syntyvyystilastot
3. Asukasmäärän vähenemisen pysäyttäminen, väestötilastot

7.3. Työllisyys ja työttömyys

Työpaikkoja- ja työharjoittelupaikkoja lisätään yhteistyössä paikallisten yritysten kanssa tukemalla niiden toimintaa. Lisäksi molemminpuolista viestintää koskien työllistämismahdollisuuksia, lisätään ja kehitetään.

Etätyöskentelypisteiden tarjontaa lisätään ja työskentelypisteille asetetaan kilpailukykyiset vuokrahinnat.

Tartutaan valtion tukemien hankkeiden kautta mahdollisuuksiin tarjota määräaikaista työtä sitä tarvitseville ja tuodaan esille erilaisia koulutusmahdollisuuksia työllistymisen parantamiseksi.

Kolme keskeisintä toimenpidettä hyvinvoinnin edistämistyössä 2023-2024

1. Yritysmyonteisuus: avoimista työpaikoista ja harjoittelupaikoista viestiminen ja kesätyöllistämistuki yrityksille
2. Etsivä aikuistyö, kuntouttava työtoiminta
3. ”Etätyöhotellin” aktiivinen markkinointi somessa ja kuntaviestinnässä

Mittarit toimenpiteille:

1. Avoimien työpaikkojen ja harjoittelupaikkojen määrä
2. Kesätyöllistämiskaikat nuorille – yritysten ja yhdistysten kanssa
3. ”Etätyöhotellin” käyttömäärät

7.4. Kuntalaisten terveys ja hyvinvointi

Kunta ja sen työntekijät, kuntalaiset ja kansalaissektorin toimijat osallistuvat yhteistyössä viihtyvyyden parantamiseen toteuttamalla toivottuja tapahtumia. Ympäristön viihtyvyyttä kohennetaan yhteisillä talkoilla.

Ihmisten henkisestä- ja fyysisestä hyvinvoinnista pyritään huolehtimaan mielenterveys- ja hyvinvointipalveluiden saavutettavuuden tukemisella, sekä monipuolisempien harrastus- ja vapaa-ajantoiminnan mahdollistamisella eri ikäluokille yhteistyössä kansalaissektorin toimijoiden kanssa.

Ehkäisevän päihdetyön tehostamisen suunnitteluun ja käytännön toteuttamiseen otetaan mukaan vapaaehtoisia kokemusasiantuntijoita, sekä muita mahdollisia uusia yhteistyökumppaneita.

Positiivissävytteistä viestintää lisätään kaikille kunnan somealustoille ja muille viestintäkanaville tulevaisuuteen paremmin luottavan kuntakuvan saavuttamiseksi.

Työhyvinvoinnin haasteet kartoitetaan kehityskeskusteluissa, joissa löydetään myös yhdessä tarvittavat toimenpiteet työssäjaksamisen tukemiseksi.

Kolme keskeisintä toimenpidettä hyvinvoinnin edistämistyössä 2023-2024

1. Työhyvinvointiin panostaminen
2. Yhteisöjen toiminnan tukeminen – yksinäisyyden kokemusten vähentäminen
3. Sairauspoissaoloihin vaikuttaminen

Mittarit toimenpiteille:

1. Koettu työtyytyväisyys parantunut
2. Mielenterveyden hyvinvointi-indikaattorien tulokset - hyvinvointikertomus
3. Sairauspoissaolopäivien väheneminen

7.5. Lapset, nuoret ja perheet

Koulunuorisotyötä kehitetään aktiivisesti ja pyritään mahdollistamaan monipuolisesti kattavammaksi, jotta lasten- ja nuorten osallisuuden kokemus paranisi. Harrastamisen Suomen malli pyritään ottamaan kouluille käyttöön, jotta voitaisiin mahdollistaa lasten ja nuorten kaverisuhteiden syntymistä, sekä aktiivisempaa harrastamista

Perheiden sujuvaa arkea tuetaan tuomalla esille hyvinvointialueen ja muiden lähialueiden hyvinvointityötä tekevien koulutustarjontaa, vertaistukitoimintaa ja miettimällä yhteistyössä näiden toimijoiden kanssa mahdollisuuksia anonyymiin osallistumiseen leimaantumisen välttämiseksi.

Kolme keskeisintä toimenpidettä hyvinvoinnin edistämistyössä 2023-2024

1. Harrastamisen Suomen mallin toteutus Perhossa 2023-26
2. Harrastusryhmien rekrytointi ja vetäjäkoulutus
3. Nuorten mielenterveyspalvelujen saatavuuden varmistaminen – Nuopparitoiminnan kehittäminen

Mittarit toimenpiteille:

1. Syntyneet uudet harrastusryhmät koulupäivän yhteyteen
2. Harrastusryhmien määrät ja koulutetut vetäjät
3. Häiriökäyttäytymisen väheneminen nuorten keskuudessa

7.6. Ikäihmiset

Ikääntyneiden terveydestä pidetään huolta mahdollistamalla heille monipuolisemmin liikunta- ja ravitsemusneuvontaa, sekä kannustamalla uusilla tempauksilla ja tapahtumilla myös heitä harrastamaan monipuolisemmin liikuntaa.

Ikääntyneiden kohtaamista eri tiloissa ja tapahtumissa lisätään ja heille tarjotaan apua ja opastusta digitaalisten palveluiden käyttöön otossa, jotta he eivät syrjäytyisi tarvittavista palveluista ja muusta toiminnasta.

Kolme keskeisintä toimenpidettä hyvinvoinnin edistämistyössä 2023-2024

1. Suunnitellaan ja toteutetaan matalankynnyksen senioripuisto Jalmiinakodin ja päiväkodin alueelle/lähettyville
2. Senioreiden liikuntaryhmien vetäjäkoulutus
3. Senioreiden aktivointi perheliikuntaan

Mittarit toimenpiteille:

1. Seniori-/leikkipuiston toteutus ja käyttöönotto
2. Aktiivisten senioreiden/kotona-asuvien määrät
3. Erityisliikunta-, kuntosali- ja Kaikukorttien käyttömäärät

7.7. Ympäristö ja viihtyvyys

Ympäristö ja luonnon tila vaikuttavat ihmisen mieleen ja koettuun hyvinvointiin. Kun luonto ja ympäristö voivat hyvin, siellä oleskelevien ihmisten hyvinvointi lisääntyy. Perhon luonto on rauhoittava ja virkistävä: se antaa aistimuksia, esteettisiä elämyksiä ja saa liikkumaan. Moni ulkoilu- ja luontoharrastus ylläpitää ihmissuhteita, mutta luonnossa voi halutessaan myös vetäytyä omaan rauhaan.

Kolme keskeisintä toimenpidettä hyvinvoinnin edistämistyössä 2023-2024

1. Asuin- ja lähiympäristön sekä luonnon kunnosta ja siisteydestä huolehtiminen
2. Keväisten siivoustalkoiden järjestäminen kylittäin – kylien ja kyläläisten aktivointi
3. Perhon kaunein kyläkilpailu/kaunein piha-kilpailun järjestäminen

Mittarit toimenpiteille:

1. Seniori-/leikkipuiston toteutus ja käyttöönotto
2. Siivoushaasteeseen osallistuvien kylien määrät
3. Kaunein kylä ja -piha palkintojen julkistus ja viestintä

8. Muut perholaisten hyvinvointia tukevat suunnitelmat ja asiakirjat

Perhon kunnan kuntastrategia: Puheista tekoihin (2022–2030)

Perhon kunnan esiopetuksen, perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelmat (2018)

Perhon kunnan oppilashuoltosuunnitelma (2016)

Perhon kunnan varhaiskasvatussuunnitelma (2020)

Perhon kunnan ja työterveyshuollon toimintasuunnitelma (2018)

Perhon kunnan kulttuurikasvatussuunnitelma (2022)

Perhon kunnan yhdenvertaisuussuunnitelma (2022)

Keski-Pohjanmaan kuntien ja Kruunupyyn kunnan alueellinen hyvinvointikertomus (2019) ja hyvinvointisuunnitelma (2020–2024)

9. Lähteet

Kuntaliitto: Kuntien ja hyvinvointialueiden tehtävät ja yhteistyö -diasetti (<https://www.kuntaliitto.fi/sosiaali-ja-terveysasiat/sote-uudistus-ja-kuntaliitto/sote-muutostuki/kuntien-ja-hyvinvointialueiden-yhteisty-ja-yhdyspinnat>)

Sote-uudistus.fi – Kunnat (<https://soteuudistus.fi/kunnat>)

Sote-uudistus.fi – Hyvinvointialueet (<https://soteuudistus.fi/hyvinvointialueet->)

THL: Hyte-kerroin – Kannustin kunnille (<https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointijohtaminen-kunnassa/hyte-kerroin-kannustin-kunnille>)

THL: Hyte-kerroin kannustaa kuntia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen (<https://www.slideshare.net/THLfi/hyterkerroin-kannustaa-kuntia-hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamiseen>)

Kokkolan kaupungin hyvinvointisuunnitelma vuosille 2022-2024